

28.11.2023

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

Lentoasemankortteleiden katu-, puisto- ja rakennussuunnittelu

Palautteet katusuunnitelmaluonnoksista 32004/1, 32004/2, 32004/3, 32005/1, 32007/1, 32008/1, 32009/1, 32010/1 ja puistosuunnitelmasta VIO6366/1 (esillä 6.9. – 19.9.2023)

Tähän muistioon on kerätty tiivistelmä katu- ja puistosuunnitelmaluonnosten esillä olon aikaisesta vuorovaikutuspalautteesta.

Lentoasemankortteleiden katusuunnitelmien lähtökohtana toimii liikenne- ja katusuunnittelupalvelun laatima liikennesuunnitelma nro 7033 (Kylk 19.1.2021) ja Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden alueiden yhdyskuntatekninen yleissuunnitelma.

Katusuunnitelmaluonnos oli esillä Helsingin kaupungin verkkosivulla osoitteessa www.hel.fi/suunnitelmat 6.9. – 19.9.2023 välisenä aikana. Mahdolliset kommentit suunnitelmiin pyydettiin toimittamaan 19.9.2023 mennessä.

Alueen suunnitelmia on esitelty Uutta Koillis-Helsinkiä -verkkotilaisuudessa 24.5.2023. Tilaisuudessa kaupungin työntekijät esittelivät tiiviisti alueen ajankohtaisia suunnitelmia ja hankkeita. Kysymyksiä tilaisuutta varten oli voinut esittää etukäteen kerrokantasi.hel.fi -palvelussa, jolloin niihin pyrittiin vastaamaan osana esityksiä. Tilaisuudessa oli käytössä chat, jonka kautta esityksiä pystyi kommentoimaan ja kysymään lisätietoja. Chattiin tullesiin kysymyksiin pyrittiin vastaamaan tilaisuuden aikana suoraan kirjallisesti tai suullisesti. Katusuunnitelmien esittelystä tehtiin nauhoite, joka julkaistiin YouTube- verkkosivuilla ja linkki nauhoitteeseen julkaistiin Helsingin kaupungin karttapalvelussa, sekä verkkosivuillamme www.hel.fi/suunnitelmat kohdassa Katu- ja puistosuunnitelmat.

Uutta Koillis-Helsinkiä -esittelytilaisuutta seurasi maksimitilanteessa lähes 130 kaupunkilaista. Chattiin tuli tilaisuuden aikana noin sata kommenttia ja kysymystä. Saadut kommentit ja kysymykset on tallennettu kaupungin verkkosivuille www.hel.fi/suunnitelmat kohtiin Katu- ja puistosuunnitelmat ja Menneet tilaisuudet. Tilaisuudessa saatiin kysymyksiä muun muassa katusuunnitelmien aikatauluun, rakentamisen aikaisen työmaaliikenteen reitteihin, pintarakenteisiin ja liito-oravien kulkureitteihin liittyen.

Katusuunnitelmaluonnoksesta saadut palautteet:

Lentoasemankortteleiden katu- ja puistosuunnitelmaluonnoksista saatiin sähköpostilla kaksi palautetta. Saadut palautteet ottivat kantaa hulevesiasioihin ja rankkasateiden aiheuttamiin tulvatilanteisiin, lahokaviosammaleen esiintymiseen ja sen huomioimiseen katusuunnitelmissa,

sekä puuston poistoon ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Lisäksi kysyttiin katujen nimien taustaa.

Katunimistö

Kysymys: Onko hyvä idea nimetä katu Pulkovonkaduksi???? Aika --- typerä idea. Onko se sun keksimä??

Vastaus: Helsingin kaupungin nimistötoimikunta päätti kokouksessaan 14.8.2019 esittää Lentoasemankorttelien asemakaava-alueelle seuraavia uusia nimiä: Brommankatu–Brommagatan, Hyppytorinpuisto–Hopptornsparken, Kastrupinkatu–Kastrupgatan, Lentoreitinpuisto–Flygruttsparken, Malmin lentoaseman katu– Malms flygplats gata, Pulkovonkuja–Pulkovogränden, Spilvenkuja–Spilvegränden, Tempelhofinkatu–Tempelhofsgatan. Suurin osa nimistä pohjautuu lentoasemien nimiin, joihin Malmilta lennettiin säännöllisesti kaupallisia lentoja. Lisäksi nimistö pohjautuu paikkaan tai toimintaan alueella.

Hulevedet

Kysymys: Voimassa olevassa Lentoasemakorttelit-alueen asemakaavassa on esitetty alueen hulevesien käsittely ekologisesti ilmastonmuutos huomioiden. Asemakaavaselostuksessa kerrotaan, että *"Hulevesien ekologinen käsittely on huomioitu kaavasuunnitelmassa siten, että hulevesiä viivytetään tonteilla ja johdetaan maavaraisille piha-alueille. Muodostuvien hulevesien määrää pyritään vähentämään minimoimalla läpäisemättömien pintojen määrää."* Lisäksi mainitaan, että *"kulkuväylien hulevesiä ei tule suoraan johtaa hulevesiviemäriin"*.

Helsingin kaupungin hulevesiohjelmassa (Kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:3) korostetaan luonnonmukaista hulevesihallintaa systemaattisesti asema- ja yleiskaavaprosessin yhteydessä, imeyttäminen on ensisijainen keino. Hulevesien johtamista jätevesiviemäriin tulee luopua.

Lentoasemakortteleiden katusuunnitelmaluonnoksessa esitetään kaikkien lentoasemakortteleiden katujen hulevesihallintaa hulevesiviemärein, mikä on vastoin voimassa olevaa asemakaavaa. Mielestäni nyt esitetty alueen hulevesien käsittely on myös vastoin kaupungin ilmastonmuutokseen sopeutumistavoitteita.

Kuinka kaupunki aikoo estää roskien päätyksen ja kertymisen luontoon ja vesistöön? Koska hulevettä ei puhdisteta, se päättyy sellaisenaan katukaivosta lähimpään vesistöön. Tällöin mm. muovit, tupakantumpit, nuuskapussit, purkat ja lasinsirut pääsevät ja kertyvät luontoon. Longinoja on vaarassa, samoin alueella pinnalla oleva pohjavesi.

Lentoasemakortteleiden katualueet ovat ahtaat ja tiiviisti suunniteltuja. Jo nyt on sateiden runsastumisen johdosta nähty tulvia katualueilla eri puolilla kaupunkia. Kuinka kaupunki aikoo varautua tällä uudella alueella katutulvien ehkäisemiseen? Ajoinat ja jalkakäytävät päällystetään asfaltilla, jolloin rankkasateiden imeyttäminen maaperään ei ole mahdollista. Asfaltoitu katualue kuumentaa helteillä paikallista ilmastoa. Katusuunnitelmia katsoessa tulee epäilyksi kuinka ambulanssit ja paloautot pääsevät kohteeseen katutulvien ja rankan lumisateen aikana, kun ajokadut ovat kapeat eikä niitä pääsääntöisesti ole suunniteltu varsinaista ajoneuvoliikennettä varten?

Vastaus: Lentoasemakortteleiden alueella panostetaan hulevesien määrälliseen ja laadulliseen hajautettuun hallintaan käytettävissä olevan tilan ja korkotasojen rajoissa. Hulevesiä johdetaan katualueilla viher- ja istutusalueille kaikkialla, missä se on teknisesti

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

mahdollista. Viheralueille sijoitetaan hulevesien hallintarakenteita, kuten suodatinjärjestelmiä, joilla vesiä on mahdollista viivyttää ja puhdistaa biologisesti. Jatkosuunnittelussa katualueille ja -aukioille pyritään sijoittamaan myös muita huleveden hallintarakenteita asemakaavan ja muun kunnallistekniikan sallimissa rajoissa. Hallintarakenteiden jälkeen hulevedet johdetaan suunniteltavan hulevesiverkoston kautta Lentoasemankortteleiden asemakaava-alueen länsipuolella kulkevaan nykyiseen DN 1000 hulevesiviemäriin, joka purkaa vetensä lännempänä Longinojaan.

Rankkasateiden aiheuttamien tulvatilanteiden varalle Pulkovonkujan aukiolle on suunniteltu hulevesien tulva-allas, jonka tehtävänä on pienentää suunnittelualueelta purkavan hulevesien virtaamapiikkejä runkolinjaan DN 1000. Lisäksi hulevesiviemäreiden uusilla reitityksillä saadaan osalla matkaa nykyisen hulevesiputken (DN 1000) käyttötarkoitusta muutettua ja putkea voidaan hyödyntää hulevesien tulvimis- ja viivytystilana. Alueen pohjoisosissa Spilvenkujalla ja Tempelhofinkadulla hulevesiä voidaan osittain ohjata Lentoasemanpuistoon, jonne tullaan toteuttamaan hulevesien viivytyksaltaita ja tulva-alueita erillisen hankkeen yhteydessä.

Lahokaviosammal

Kysymys: Lentoasemakortteleiden alueella on luontotutkimuksessa (Faunatica 2020) löydetty 37 lahokaviosammalen itujuväksryhmän kasvupaikkaa. Lahokaviosammal on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi, mutta maankäytön kannalta merkittävimpiä seikkoja on kuitenkin sen kuuluminen luonnonsuojelulain 42 ja 47 pykälien määritelmien lajeihin: " Kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty."

Faunatican lahokaviosammaltutkimuksissa on todettu muutokset kartoituksessa ja tietämyksessä lajin ekologiaa koskien. *"Itujuväksryhmäkasvupaikkojen avulla lajin läsnäolo voidaan havaita nopeammin ja luotettavimmin kuin pelkästään itiöpesäkepaikkoja etsittäessä. On jo aiemmin ollut tiedossa, että laji elää paljon useammalla kasvupaikalla kuin itiöpesäkelöydöistä voidaan päätellä. On ilmeistä, että laji voi myös levittäytyä suvuttomasti näiden itujuväksryhmien avulla. Itiöpesäkkeiden merkitys lajin ekologiassa on ehkä aiemmin luultua pienempi."*

Lentoasemakortteleiden alueella tehdyn lahokaviosammaltutkimuksen perusteella on selvää, että alueella esiintyy suojeltua lahokaviosammalta ja se on otettava huomioon suunnitelmissa. Katusuunnitelmaluonnoksessa ei kuitenkaan näin ole tehty, vaikka laki niin määrää.

Vastaus: Lentoasemankortteleiden katusuunnitelmissa on otettu huomioon alueen asemakaavoitusvaiheessa toteutettu Malmin lentokentän lahokaviosammalselvitys (Faunatica, 2020). Selvityksessä on tarkistettu asemakaava-alueen mahdolliset lahokaviosammalsiintymät. Tutkimuksissa alueella ei havaittu lahokaviosammaleen itiöpesäkkeitä. Itujuväksryhmiä havaittiin yhteensä 37 kasvupaikalta. Kaikilla kasvupaikoilla runsaudet olivat alhaisia (27 kasvupaikkaa runsausluokassa 1, 10 kasvupaikkaa luokassa 2), eikä yksikään kasvusto siis sijoittunut ylimpään runsausluokkaan 3. Vuoden 2020 selvityksen johtopäätöksenä alueen merkitys lahokaviosammalen ja sen suotuisan suojelutason säilymiselle on todettu olevan todennäköisesti hyvin vähäinen ja elinympäristöjen laatu ainakin useimmilla kasvupaikoilla on lajin kannalta heikko.

Lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan taikka suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty (Luonnonsuojelulaki 47 §). Selvityksen perusteella Lentoasemankortteleiden alue ei ole merkittävä lahokaviosammaleen esiintymispaikka, joten erityisiä toimenpiteitä ei katusuunnitelmavaiheessa ole tarpeen ollut tehdä.

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

Puusto

Kysymys: Lentoasemakortteleiden alueen metsän kaataminen tuhoaa metsän monimuotoisuuden kokonaisuudessaan ja vaikuttaa heikentävästi erityisesti linnustoon, liito-oraviin ja lahottajasieniin sekä niistä riippuvaisiin lajeihin. Pesintä- ja ruokailupaikat häviävät. Samalla heikennetään metsäverkkoysteitä. Tilalle saadaan yksitoikkoista katu ympäristöä, jossa kasvaa vain vähän katupuita. Suunnittelussa ei huomioida mm. kasvillisuuden määrää, kasvilajien monipuolisuutta ja sen alkuperää ja kerroksellisuutta. Huomioitavaa on myös se, että istutetut puut saattavat kuolla joutuessaan pitkäaikaisen tulvaveden saartamiksi.

Lentoasemakortteleiden katusuunnitelma aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollisen muuttumisen, tuhoaa luonnon kauneuden ja vähentää ympäristön viihtyvyyttä. Pohjavesiesiintymän tila huononee. Huleveden käsittely on asemakaavan vastainen. Huleveden lisääntyvä määrä vaikuttaa vahingollisesti Longinojaan ja lisää katutulvia.

Edellä mainittujen asioiden perusteella palautteen jättäjä vaati, että Lentoasemakortteleiden alueen katusuunnittelu keskeytetään.

Vastaus: Katualueilla puuston ja kasvillisuuden määrä on pyritty maksimoimaan ja katupuiden määrää on lisätty aiemmista suunnitteluvaiheista vähentämällä pysäköintipaikkoja. Brommankadulle ja Tempelhofinkadulle sekä katuaukioille istutetaan suurikokoisia lehtipuita, muille kaduille istutetaan pienikokoisia lehtipuita. Tempelhofinkadulle istutetaan lisäksi havupuita. Katujen varrelle sekä aukioille sijoitetaan istutusalueita, joihin istutetaan monilajisia pensas-, perenna- ja heinälajeja. Katuaukioille sijoitetaan muusta katualueesta monimuotoisempia ja laaja-alaisempia istutusalueita. Istutusalueille sijoitetut puut ovat tilapäisesti kosteutta sietäviä lehtipuulajeja.

Lentoreitinpuiston suunnitelmassa puiston keskialueella säilytetään nykyinen metsäinen yleisilme. Säilytettävien sekametsäalueiden metsänpohjakasvillisuus tullaan säilyttämään. Nykyistä puustoa poistetaan mahdollisimman vähän ja tilalle esitetään korvausistutuksia. Linnoituslaitteiden ympäristöä kohennetaan poistamalla rakenteita vaurioittavaa nuorta puustoa ja vesakkoa. Alueella ei käytetä massapensasistutuksia, vaan istutettavat pensasalueet ovat lajistoltaan monimuotoisia. Puistoalueelle istutettavat köynnökset sekä havu- ja lehtipuut ovat monilajisia. Puistoalueelle sijoitetaan alueelta kaadettuja lehtipuiden runkoja lahoppuina eliöstön ja lahottajasienien elinolosuhteiden ja metsän monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Puistoalueelle kylvetään pölyttäjystävällisiä niittyalueita alueen monimuotoisuuden ja ympäröivien alueiden niittyverkostojen tukemiseksi.

Projektipäällikkö

Anni Tirri

Tiedoksi

Palautteen antajat, kartta.hel.fi